

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року (зі змінами) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Обов'язковою складовою процесу виконання документа державного планування є здійснення моніторингу наслідків його виконання для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а також для своєчасного вжиття заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення ймовірних негативних наслідків виконання документа державного планування, а в разі виявлення непередбачених звіт про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків, - вжиття заходів для їх усунення.

Моніторинг проводиться згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272). Відповідно до пункту 5 зазначеного Порядку для забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля визначено:

1. Зміст заходів для здійснення моніторингу та строки їх виконання. Моніторинг фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я під час реалізації Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року (зі змінами) (далі – Стратегія) буде здійснюватися замовником її стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО) із залученням відповідних структурних підрозділів Вінницької обласної державної (військової) адміністрації.

Для проведення моніторингу будуть виконуватися наступні заходи:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників, зокрема визначених для оцінки досягнення Цілей сталого розвитку України до 2030 року (затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року №722), порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками – 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження (у разі виявлення перевищень минулорічних показників проводитиметься аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів, визначених Стратегією);
- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками – 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження (у разі

виявлення перевищень минулорічних показників проводитиметься аналіз зв'язку з реалізацією заходів, передбачених Стратегією).

Здійснення цих заходів забезпечуватиме можливість:

- виявлення наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням Стратегії;
- виявлення непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку Стратегії, період її реалізації та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання визначених в ній завдань.

2. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та їх цільові значення відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, базується на відстеженні певних показників (індикаторів) в розрізі компонентів довкілля. Перелік показників (індикаторів) для здійснення моніторингу Стратегії орієнтований (невичерпний) і, за потреби, може бути змінений (зменшений або доповнений).

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії вказує на те, що її реалізація позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, здоров'я населення тощо.

Водночас під час виконання документа державного планування в результаті моніторингу реалізації його цілей можуть бути виявлені впливи на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, які матимуть прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення. У такому разі перелік індикаторів для моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, доповнюється відповідними індикаторами, які дозволять об'єктивно оцінити та відстежити зміни.

Під час реалізації Стратегії відстежуватимуться екологічні загрози для довкілля шляхом спостережень та збору наявних статистичних та звітних

даних про стан довкілля, про наслідки для довкілля та здоров'я населення, які виникатимуть в результаті реалізації передбачених Стратегією заходів, скерованих на досягнення стратегічних цілей та бачення Стратегії. Отримані показники аналізуватимуться та об'єктивно оцінюватимуться шляхом порівняння наявних значень з нормативними (встановленими нормативно-правовими актами) та/або з цільовими значеннями.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» моніторинг наслідків виконання документа державного планування, у тому числі для здоров'я населення, Вінницька обласна державна (військова) адміністрація оприлюднюватиме один раз на рік на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вноситиме до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення непередбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживатиме заходів для їх усунення.

Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, включають:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про вплив реалізації документа державного планування на довкілля, в т. ч. здоров'я населення;
- отримання інформації, що використовуватиметься для удосконалення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості CEO);
- перевірка дотримання екологічних норм, встановлених відповідними органами влади;
- відстеження процесу виконання документа державного планування відповідно до ухвалених в ньому цілей та завдань, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків для довкілля, в т. ч. здоров'я населення.

У разі виявлення відхилень від нормативних показників складових довкілля, виконуватиметься аналіз захворюваності населення області з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в тому числі статистичні дані.

У разі, коли під час здійснення моніторингу виявлятимуться непередбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки реалізації Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я мешканців області, Вінницька обласна державна (військова) адміністрація вживатиме заходів для

їх усунення, а також розглядатиме пропозиції щодо внесення змін до Стратегії для запобігання подібним негативним наслідкам у майбутньому. У разі внесення суттєвих змін до Стратегії, вони підлягатимуть стратегічній екологічній оцінці.

Стратегією збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року (зі змінами) передбачено проведення моніторингу ефективності її реалізації за допомогою планованих до контролю екологічних індикаторів .

Екологічні індикатори моніторингу виконання проекту Стратегії

№ з/п	Індикатор	Операцій-на ціль	Наявність моніторингових даних
Забруднення атмосферного повітря			
1.	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів по регіонах області, тис. т	1.1	+
2.	Викиди забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення по регіонах області, тис.т	1.1	+
Водні ресурси			
3.	Забрано води з природних водних об'єктів, млн.. м ³	1.1 2.1	+
4.	Спожито свіжої води, млн.. м ³	1.1 2.1	+
5.	У поверхневі води скинуто очисними спорудами області стічних вод, млн.. м ³	1.1 2.1	+
6.	Відсоток населених пунктів, що мають централізоване водопостачання, %	2.1	+
7.	Відсоток населених пунктів, що мають централізоване водовідведення, %	2.1	+
Біорізноманіття			
8.	Відсоток заповідності території області, %	2.1 3.2	+
Земельні ресурси			

9.	Площа земель, що зазнають підтоплення, км ²	2.1 3.2	+
10.	Кількість розроблених проєктів землеустрою, винесених в натуру водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм (% до кількості запланованих заходів)	2.1	+
Енергетика			
11.	Річний обсяг споживання електричної енергії в області, млн.. кВт. год.	2.1	+
12.	Річний обсяг споживання електричної енергії населенням, млн.. кВт. год	2.1	+
13.	Річний обсяг споживання природного газу населенням, млн.. м ³	2.1	+
Відходи			
14.	Річний обсяг утворення ТПВ на території області, тис. т	3.2	+
15.	Обсяг видалених відходів, тис. т	3.2	+
16.	Частка використання відходів як вторинної сировини, %	3.2	+
17.	Охоплення населення послугами зі збирання ТПВ	3.2	+
18.	Обсяг утворених та накопичених промислових відходів, млн.. т	1.1 2.1 3.2	+
Інші показники			
19.	Кількість екологічних публікацій та соціальної реклами природоохоронного спрямування, поширених в ЗМІ	2.2 3.2	+
20.	Кількість курсів та програм екологічного спрямування закладів загальної середньої, позашкільної та вищої освіти	3.2	+

21.	Кількість проектів екологічного спрямування вирішення спільних проблем територіальних громад	2.2 3.2	+
-----	--	---------	---